

Jornades de Foment de la Investigació

Construint l'escola entre tots

Autors

Laura Alfonso Martínez., Inma Beltrán Borrás, Paola Burguete Vinaixa,

Ana Doménech Vidal., Trini Martí Navarro

Índex general

Part teòrica.

1.1. Definició de la comunitat d'aprenentatge.

1.2. Fonaments teòric.

1.3. Principis pedagògics.

1.4. Fases.

4.1. Posar en marxa el projecte.

4.2. Consolidació.

Treball de camp.

1. Justificació de l'elecció del centre.

2. Enquestes utilitzades per al treball de camp.

3. Taula dels resultats de les enquestes dels pares.

4. Taula dels resultats de les enquestes dels alumnes.

5. Taula dels resultats de les enquestes dels mestres.

6. Taula dels resultats de les enquestes de l'equip directiu.

7. Conclusions de les enquestes dels alumnes.

8. Conclusions de les enquestes dels alumnes.

9. Conclusions de les enquestes dels alumnes.

10. Conclusions de les enquestes dels alumnes.

11. Problemàtica del centre.

El nostre projecte.

1. Posar en marxa el projecte.

2. Consolidació.

Presentació

Aquest treball de camp ha estat realitzat per un grup de treball d'estudiants de 3r magisteri musical de la Universitat Jaume I. L'assignatura per a la qual hem realitzat aquest projecte és “ bases pedagògiques de l'educació especial”, amb la professora Auxiliadora Sales.

El grup de treball està compost per:

- Laura Alfonso Martínez.
- Inma Beltrán Borrás.
- Paola Burguete Vinaixa.
- Ana Doménech Vidal.
- Trini Martí Navarro.

Introducció i pròleg

PER QUÈ HEM ELEGIT EL TEMA?

Dins de la nostra estada en pràctiques ens hem donat compte d'un problema general, la poca o nul·la relació que hi ha entre mestres i pares. El que vam veure més concretament i per això ens va interessar molt el tema, va ser:

- Alguns pares veuen l'escola com l'enemic dels fills perquè sols reben notícies negatives d'aquest.
- Tenen por de sentir-se inferiors davant els mestres.
- Els pares poden fer més coses en l'escola de les que fan en realitat.
- Pensem que els pares tenen por d'involucrar-se en l'escola perquè veuen que els mestres i l'equip directiu tenen el seu territori marcat.
- Alguns pares porten els seus fills a l'escola per obligació, perquè pensen que no serveix per a res.
- Entendre les situacions en les que estan sotmesos els familiars.

QUÈ VOLEM ACONSEGUIR?

Els objectius que ens hem marcat aconseguir en el treball de camp són:

- Apropar la situació escolar a la situació familiar.
- Eliminar els prejudicis dels pares cap als mestres i dels mestres cap als pares.
- Canviar la confrontació escola- família per col·laboració.
- Informar objectivament als pares sobre els seus fills, no només quan fan coses negatives.

CÓM HO FAREM?

1. Conèixer la situació de l'escola, relacions entre l'equip directiu, mestres, pares i alumnes mitjançant les enquestes que nosaltres hem realitzat.
2. Analitzarem els resultats obtinguts i veient la situació escolar, farem la nostra proposta d'actuació.
3. Posarem la proposta en pràctica.
4. Valorarem els resultats obtinguts.

En última instància, el grup de treball voldria agrair al centre que ha participat en aquesta investigació, per la seva disposició, interès i plena confiança en el nostre projecte.

PART TEÒRICA

1. DEFINICIÓ DE COMUNITAT D'APRENTATGE

Segons (Elboj, Valls i Font, 2002), una comunitat d'aprenentatge és un projecte de transformació social y cultural d'un centre educatiu i del seu entorn per a aconseguir una Societat de la informació per a tots i totes les persones, basada en l'aprenentatge dialògic, mitjançant una educació participativa de la comunitat, que es concreta en tots els seus espais, influïda l'aula. Les Comunitats d'aprenentatge es plantegen com una resposta educativa igualitària a una societat de la informació per a tots, en les que se parteix de que tots els nens tenen dret a una millor educació, tenen capacitats per a aconseguir-ho i de que ningú està condemnat a tenir una posició educativa i cultura marginal.

Tal com diuen Jaussi i Luna (2002), les comunitats d'aprenentatge són una transformació dels centres escolars que dona resposta a nous reptes educatius que planteja la societat actual. L'escola no pot desvincular-se dels canvis del seu entorn, ni simplement adaptar-se a ells. Fa falta anar més allà.

La societat està canviant; en l'àmbit educatiu s'està veient afectat: es fa més difícil que les persones d'una medi social més desfavorit accedeixquen a estudis superiors; a aquest medi social afecta més el fracàs escolar; als instituts augmenta la conflictivitat; la nova societat demanda al sistema educatiu que es desenvolupen capacitats diferents a les tradicionals. I a tots aquests problemes i nous reptes, l'escola no pot respondre amb l'estructura tradicional; per això és necessari transformar les escoles.

Les Comunitats d'aprenentatge són un projecte de transformació dels centres educatius per respondre a les demandes de la societat actual. Aquests projectes parteixen de l'anàlisi de la societat actual, de les experiències d'èxit i les teories de orientació comunicativa i reflexiva.

L'equip del centre de Investigació Social i Educativa de la Universitat de Barcelona (CREA), porta anys incloent als seus anàlisis de la societat de la informació les desigualtats que genera l'actual model social i el paper de l'educació. Aquest equip del CREA va dissenyar el projecte de Comunitats d'aprenentatge a partir de tots aquests anàlisis i d'experiències educatives com: Programa de Desarrollo escolar, Universidad de Yale; Proyecto de Escuelas Aceleradoras, Universidad de Stanford; programa de Éxito para Todos, Universidad John Hopkins, i la Experiencia de Aprendizaje Dialógico en Educación Popular, en el centro de personas Adultas de La Verneda-Sant Martí.

2. FONAMENTS TEÒRICS

Les comunitats d'aprenentatge segons (Elboj, Puigdemívol i Valls, 2002) es fonamenten en els principis de l'aprenentatge dialògic. Estem parlant de:

- El diàleg igualitari: és igualitari quan les aportacions de cada participant són valorades en funció dels seus arguments i no en funció de qui els diu.
- Intel·ligència cultural: aquesta intel·ligència engloba la intel·ligència acadèmica, la pràctica i la interactiva. Es proposa l'acceptació d'estratègies de resolució diferents a problemes comuns i transformar aquestes estratègies culturals en coneixements compartits.

- La transformació: aquesta aporta possibilitats de canvi des de les persones que participen al centre educatiu. «Las personas podemos transformar la realidad y no meramente adaptándonos a ella» (Freire, 1997: 63).
- La dimensió instrumental: aquesta dimensió és fonamental per a l'aprenentatge i es posa especial èmfasi en abandonar qualsevol intent d'actuar en de la teoria dels dèficits.
- Creació de sentit: es potencia i es promou el diàleg igualitari, per a que en ell, els xiquets i les xiquetes realment visquen la possibilitat de crear sentit, missatges i significats fruit del consens, entre les aportacions valorades per igual.
- La solidaritat: es construeix un espai solidari, tots els que formen part de la comunitat participen de les decisions mitjançant les seues aportacions, democratitzant l'escola a través d'un diàleg igualitari i compartint un interès comú.
- La igualtat en las diferències: totes les persones tenen el dret d'una educació igualitària, siga quin siga el seu gènere, classe, cultura, edat, etc. A través de la diversitat s'arriba a una igualtat que no és homogènia, sinó una igualtat de drets i oportunitats per a persones diferents.

3. PRINCIPIS PEDAGÒGICS

Entre els principis pedagògics d'una comunitat d'aprenentatge cal destacar:

- LA PARTICIPACIÓ

Per a aconseguir una educació que superi l'exclusió social, l'aprenentatge no queda només en mans dels mestres, si no que participen també professorat, família, voluntariat, institucions i associacions del barri.

Tots participen activament en la planificació, realització y avaluació de les activitats per a arribar entre tots a una meta global. Tots els recursos del barri s'optimitzen per a l'activitat conjunta.

El paper de la gestió i la coordinació del projecte ho fan els consells de nova creació, els equips directius i les comissions gestores.

Es creen comissions mixtes per a coordinar el treball, delegant responsabilitats. El professorat adquireix un nou paper dinamitzador i coordinador dels que col·laboren a les seues tasques.

- LA CENTRALITA DE L'APRENTATGE

L'objectiu en aquest procés és aconseguir que tots desenvolupen al màxim les seues capacitats sense que les condicions socials externes influeixquen els resultats educatius.

L'alumnat ha d'estar el major temps possible en una activitat formativa, que tingui els nombre de professors que siguin necessaris y que estiguen coordinats per a ajudar a qui es queden més enrere, que es fagen els agrupaments de l'alumnat per a millorar els seus aprenentatges encara que siguen grups d'edats diferents i es trenquen els grups tradicionals. No es necessari que els components del grup tinguen els mateixos coneixements.

- EXPECTATIVES POSITIVES

Els objectius a aconseguir sempre seran els màxims, és a dir, es pretén desenvolupar el potencial al màxim. Hi ha que ressaltar l'èxit, fomentar l'autoestima, controlar el propi procés educatiu i l'ajuda per a millorar la cooperació.

La capacitat d'ajudar a l'aprenentatge de les persones col·laboradores es major quantes més expectatives posen elles mateixes i en el seu alumnat. El fet de que els

familiars i persones adultes puguen ajudar als seus fills i filles augmenta la autoestima i millora els rendiment a les classes.

- **EL PROGRÉS PERMANENT**

L'avaluació del procés educatiu i del procés de transformació s'ha de realitzar constantment per totes les persones implicades. A part d'aquesta s'han d'establir moments d'avaluació explícits. L'avaluació és una part del procés educatiu per a arribar a una ciutadania crítica i reflexiva.

4. FASES

Les fases que a continuació es presenten han d'entendre's en el context de cada centre i es deuen debatre, acordar i desenvolupar per part de tota la comunitat educativa. Com tot model i tota aplicació que comença, aquest ha de ser adoptat amb prudència, reflexió, reavaluació constant. Les fases de la posada en marxa del procés de transformació en comunitats d'aprenentatge tenen dos grans períodes: posada en marxa i consolidació.

- Posar en marxa el projecte.
 - 1) Fase de sensibilització
 - 2) Presa de decisió
 - 3) Fase del somni
 - 4) Selecció de prioritització
 - 5) Planificació
- Consolidació.
 - 6) Investigació
 - 7) Formació
 - 8) Avaluació

4.1. POSAR EN MARXA EL PROJECTE:

- FASE DE SENSIBILITZACIÓ: es tracta de conèixer les grans línies del projecte de transformació i analitzar el context social, l'evolució de les teories actuals de les ciències socials i els models d'educació.

La duració és d'unes 30 hores amb el claustre del centre i si pogués ser amb les famílies i la comunitat. Hi ha una primera reunió de presa de contacte entre les persones que inicien el procés (com podrien ser agents externs) i els implicats del centre.

Es comenta a grans trets la situació de l'escola, el problemes i les oportunitats que planteja el pla de transformació, les implicacions d'aquest procés i es planifica de forma general la manera de seguir treballant.

S'informa a la família, professorat, administració, alumnes... i es va portant a terme debats en grup per a reflexionar i concretar els diferents nivells al llarg de tot el procés de transformació.

- PRESA DE DECISIONS: és on es decideix l'inici del projecte en base al compromís adquirit per tota la comunitat. La durada aproximada és d'un mes, però és un mes d'intensos debats en tots els sectors de l'escola.

Aquesta decisió l'han de prendre conjuntament tot la comunitat educativa (les famílies i els professorat) i la Direcció General d'Educació corresponent.

- FASE DEL SOMNI: Es trenca amb la reproducció cultural a consciència o implícita que talla ja d'entrada les ales als desijos i les possibilitats de les famílies, de l'alumnat i del professorat.

En aquesta fase comença realment el procés de transformació. Aquesta fase consisteix en idear entre tots els agents socials del centre on els agradaria assistir, donar classes, portar als xiquets,... Tots somien amb l'escola que volen per a tenir la formació per al futur.

Els alumnes redacten a classe, fan murals, dibuixos... les famílies van ideant l'escola somiada per a la millor formació dels seus fills. El claustre també somia amb el seu model ideal.

- **SELECCIÓ DE PRIORITATS:** es coneix la realitat i els mitjans amb els que conta el present, s'analitzen i s'estableixen les prioritats del somni.

La comunitat analitza amb deteniment la realitat del centre educatiu i del seu entorn, les referències de l'alumnat, el personal administratiu, professorat, el barri, l'assistència a classe, el fracàs escolar... És en aquest moment quan es prioritzen les activitats concretes del procés de transformació, identificant els canvis que s'han de fer i establint el conjunt de prioritats immediates amb les que s'ha de treballar per a aconseguir aquestos canvis.

- **PLANIFICACIÓ:** es creen grups d'acció heterogenis i també comissions de treball encarregades de portar a terme el pla d'acció dissenyat per a cada prioritat.

En aquesta fase del programa s'activa el pla de transformació i es planifica com dur-lo a terme. Pot durar uns dos mesos. La base d'acció són les prioritats que s'han establert a la fase anterior.

Una comissió prèvia ha de fer la proposta d'agrupació de prioritats per temes i grups de treball per a l'assemblea, però les decisions han de ser preses per tota la comunitat.

4.2. CONSOLIDACIÓ

- **INVESTIGACIÓ:** es tracta d'innovar per a millorar, experimentar i posar en comú les experiències portades a terme i els resultats obtinguts.

- **FORMACIÓ:** formació sol·licitada per les comissions de treball en funció dels requeriments del procés i formació de tota la comunitat d'aprenentatge en nuclis de interès concrets.

- **AVALUACIÓ:** valoració permanent de la realització del procés per a prendre les decisions que el milloren i en les que participen totes les persones implicades en el mateix. En aquest procés avaluar significa col·laborar en la millora de les practiques d'un projecte, animar als seus protagonistes a seguir transformant la seua escola.

TREBALL DE CAMP

1. JUSTIFICACIÓ ELECCIÓ DEL CENTRE

Per tal de realitzar el present treball, fou necessari acudir a diferents centres presentant la nostra proposta.

Finalment, en varem elegir una en concret degut a la seva gran predisposició a col·laborar amb el treball, oferint-nos totes les facilitats per tal de fer el nostre paper, i donant-nos la possibilitat de posar en marxa el projecte en el cas de que es disposàs del temps requerit.

2. ENQUESTES UTILITZADES PER AL TREBALL DE CAMP

ENQUESTA ALS MESTRES:

- 1.- En un centre d'Alacant, han començat a treballar amb la societat que envolta als alumnes (pares, amics, familiars,... que acudeixen al centre per a fer activitats amb ells) què opines d'aquesta forma de treballar?
- 2.- Els pares i els mestres tenen una relació fluida?
- 3.- Els pares solen participar en les reunions? Per què?
- 4.- Quina hora creus que és la millor per a convocar reunions amb els pares?
- 5.- Els pares podrien aportar alguna cosa a l'escola? Què?
- 6.- Quin és el perfil de pare que participa? I del que no participa? Per què?
- 7.- Quin seria el teu paper en el cas de que els pares participen?

ENQUESTA ALS PARES/MARES:

- 1.- Quina edat tens?
- 2.- Quina edat té el teu fill/a?
- 3.- En què treballes?
- 4.- Quines coses feu junts?
- 5.- De quines coses et parla el teu fill sobre l'escola? I sobre els companys? I sobre el mestre?
- 6.- En un centre d'Alacant, fan un tipus d'activitats en les quals participen totes les persones del barri sense que tinguen que ser els mestres els que les organitzen. Què penses de que això es portara a terme a l'escola del teu fill?
- 7.- Acudeixes a totes les reunions que convoca el mestre?
- 8.- Quan et crida el mestre, de què et parla?
- 9.- Què opines sobre la participació de les activitats a l'escola?
- 10.- Creus que al teu fill li agrada?
- 11.- Quines idees/suggeriments tens per a vindre a col·laborar?
- 12.- Quines activitats podries realitzar?

ENQUESTA EQUIP DIRECTIU:

- 1.- Creus que si obrim el centre a la comunitat hi hauria participació per part de tots els components?
- 2.- Seria difícil que tant pares, com xiquets, equip directiu i mestre es beneficiarien de les activitats?
- 3.- Com penses que la relació pares – mestres – alumnes es beneficiaria amb aquestes activitats?
- 4.- Quines coses podrien fer-se des de l'equip directiu?
 - De cara als mestres.
 - De cara als pares.
 - De cara als alumnes.

ENQUESTA ALUMNES:

- 1.- Quina edat tens?
- 2.- Quants membres formen la teua família?
- 3.- En què treballen els teus pares?
- 4.- Passes molt de temps amb ells? Quant?
- 5.- Quines coses feu?
- 6.- Creus que el papa/ mama voldria vindre al centre? A fer què?
- 7.- Què t'agradaria que feren els teus pares al centre?
- 8.- Creus que al mestre li agradaria treballar amb els teus pares? En què?
- 9.- Als teus pares els agradaria treballar amb el teu mestre?

3. TAULA DE RESULTATS DE LES ENQUESTES DELS PARES/MARES :

EDAT PARES I FILLS	TREBALL	ACTIVITAT REALITZA	OPINIÓ ESCOLA OBERTA	COMUNICACIÓ ESCOLA	COMUNICACIÓ COMPANYS	COMUNICACIÓ MESTRE	VA A LES REUNIONS ?	DE QUÉ PARLEN AMB MESTRE?
41, 9-6-6	Ama casa	Deures, anar bici, partit futbol, llegir,...	D'acord	Què fan, novetats, si aprenen alguna cosa nova	Relació, discussions, en que juga,...	Tot allò que fa i els diu	sí	Evolució, comportament i relació amb els companys
38, 6	Venta fitosanitària	Jugar, llegir,...	Seria una gran idea	Feines que fa, comportament	Relació	Les coses que fan	Sí	Evolució comportament i relació amb els companys
38,7	Agent comercial	Jugar, fer deures,...	Molt bé, els pares ja organitzen activitats al centre	Res	Coses que passen entre ells	No té cap problema amb ell	No a totes per l'horari	No hi ha problemes amb el nen i el mestre no el crida
33,6	Classes particulars	Jugar, fer deures, comprar, parar taula,...	És bo implicar-se en allò que es bo per als fills	Tot allò que ha passat durant el dia	El que passa durant el dia	El que fa al llarg del dia	Sí	Comportament del fill

OPINIÓ PARTICIPACIÓ AL CENTRE	LI AGRADARIA AL FILL	IDEES EN QUÈ COL-LABORARIA	ACTIVITATS QUE PROPOSA
Li agradaria participar pel seu fill/a	Sí, perquè s'ho passaria molt bé	Fer cursos per als pares de comunicació i educació dels fills	Taller de cuina en el que participen tots els pares per a relacionar-se entre ells
Molts pares passen bastant del centre i de participar en el que siga	Sí qualsevol activitat que siga participativa	Xerrades d'educació dels fills, esports de pares i fills,...	Qualsevol cosa sempre i quan estiga dintre de les seves possibilitats
Molt bé	Sí	cap	D'acord amb qualsevol tipus d'activitat en la qual puga participar
Bona idea	Sí	Ajudar als mestres a preparar jocs per a fer al pati,...	Qualsevol activitat que puga realitzar.

4. TAULA DE RESULTATS DE LES ENQUESTES DELS ALUMNES :

ALUMNES	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
EDAT	6	7	6	7	7	8	9	9	10	9	10
CURS	1er	1er	1er	2on	2on	3er	3er	3er	4art	4art	4art
MEMBRES FAMÍLIA	4	4	4	5	3	4	5	4	4	4	4
TREBALL PARES	Psicòloga Metge	Fàbrica	Fàbrica Repàs	Magatzem	Mestre	Magatzem Obrer	Agricultor	Hort Magatzem	Hort Jardí	Psicòloga Metge	No sap
COSES FAN PARES-FILLS	Netejar, jugar, passejar.	Comprar, netejar.	Parar taula i sortir.	Deures, jugar i parlar.	Deures i parlar.	Veure la TV.	Jugar a ordinador.	Veure la TV.	Comprar i tasques de casa.	Ballet i jardí.	Passejar.
VOLEN VINDRE AL CENTRE?	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No	Sí	No	Sí	Sí	Sí
QUÈ AGRADARIA QUE FEREN PARES	Mestre d'esports.	Música.	Mestre.	Mestre ajudar alumne.	Mestre, menjar.	Esports escolars.	Mestre, neteja.	Treball.	Mestre ajudar alumne.	Observar.	Conduir.
MESTRE TREBALLAR EN PARES	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
EN QUÈ	Preparar fitxes.	No sap.	Donar classe.	Esport, excursió.	Parlar,esport, excursió	Educació física.	Mestre.	Educació física.	Ajudar al mestre	Ajudar al mestre	No sap.
PARES TREBALLAR EN MESTRE	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No	Sí	No	Sí	Sí	Sí
TEMPS QUE PASSEN PARES AMB FILLS	Després treball, cap setmana.	Acabar col·legi, cap setmana.	Acabar col·legi, nit.	Vesprada.	Tot el dia.	Vesprada.	Cap setmana.	—	Vesprada.	Vesprada.	Vesprada.

ALUMNES	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
EDAT	9	9	9	10	12	12	12	11
CURS	4art	4art	4art	5é	6é	6é	6é	6é
MEMBRES FAMÍLIA	4	4	5	4	3	4	7	5
TREBALL PARES	Bar	Jardí	Taronja Xatarrero	Cambrera Obrer	Taronja	Taronja	Taronja	No sap
COSES FAN PARES-FILLS	Passejar.	Deures.	Comprar i parlar.	Comprar.	Parlar i veure TV	Futbol.	Futbol.	Deures.
VOLEN VINDRE AL CENTRE?	Sí	Sí	No (treballa)	No	Sí	No	Sí	No
QUÈ AGRADARIA QUE FEREN PARES	Trucs màgia.	Parlar en directora.	Ajudar mestre.	Mestre.	Parlar amb mestre.	Mestre.	Parlar en directora.	—
MESTRE TREBALLAR EN PARES	Sí	Sí	Sí	No sap.	Sí	Sí	Sí	Sí
EN QUÈ	No sap.	Mestre.	No sap.	No sap.	Ajudar a tots, comportament.	Mestre.	Plàstica.	Mestre.
PARES TREBALLAR EN MESTRE	Sí	Sí	Sí	No	Sí	No	Sí	No
TEMPS QUE PASSEN PARES AMB FILLS	Dies festius.	Vesprada	Vesprada	Vesprada	Vesprada.	Vesprada.	A dies no els veu.	Sopar.

5. TAULA RESULTATS ENQUESTES MESTRES :

Mestre	Opinió escola oberta	Relació pare-mestre.	Participació pares reunió.	Hora reunions	Aportació pares? Què?	Perfil pare participa	Perfil pare NO participa	Paper actuació mestre amb pare
1	Creu que l'escola deu tenir la saura activitat encara que no li pareix mal.	Convenient que els pares s'entrevisten freqüentment.	No massa, mares majoria per horari.	Extraescolar, última hora vesprada	Informació i experiències, sobretot CM activitats i aficions	Jove, estudis, professió autònom	Assalariat per l'horari.	Intercomunicadora facilitat material i orientant en objectius.
2	Es més enriquidora per la relació pare-escola més altres. Objectiu: formar persones societat.	Si, molt implicats participen activitats. No relació -no participació.	Si, s'informen i comporta un seguiment del fill.	Hora complementària atenció pares.	Experiències, treball conjunt per resultat acadèmic satisfactori.	Família socialment estable.	Desestructura per diversos motius socials.	Referent conductor obert a les suggerències de la família.
3	Efectiva segons nivells: infantil i casos particulars.	Si, perquè estan en contacte	Si, s'interessen per educació dels fills	12-13 h.	Supervisant tasques fills, resultats evidents	No ha hi perfil.	No ha hi perfil.	Plena coordinació
4	En norma general no es efectiva, infantil si.	Si, encara que hi han excepcions.	Si, s'interessen per educació dels fills	12-13 h.	Supervisant tasques fills, resultats evidents	No ha hi perfil.	No ha hi perfil.	Segons des de casa es d'orientadora i col·laboració.
5	Es necessària per les demandes societat. Relació bidireccional.	Fluïda però alguns s'obliden de l'escola.	Solen participar per assabentar-se del seu fill.	12-13h, empreses tindre-ho en compte	Aportar de tot, des de experiències fins idees.	Nivell cultural mitja.	No hi ha perfil.	Informar aprenentatge, avanços fill, escoltar-los, deixar participar
6	Es necessària per les demandes societat. Relació bidireccional.	Molt implicats, fan molt de cas del que diu el mestre.	Nivell general si. Particular hi ha pares que no els coneix.	12 va bé si no queden una altra hora.	Recolzar tasca mestre, motivar fills, tot relació escola des de casa	Mitjana treballadora. Expectatives fills	No treball fixe o formació escolar	Integració, socialització, hàbits treball i estudi facilitar material.
7	Es molt interessant. Ho fan la setmana del protagonista	Crec que sí.	No participen, escolten. Els costa donar opinió	Vesprades amb problema on deixen nens	Idees, anècdotes. Altra forma veure nens. Coneixen entorn, professió.	Mares 80%	—	Dins aula: controlar nens, col·laborar direcció activ aportar material.

6. TAULA DE RESULTATS DE LES ENQUESTES DE L'EQUIP DIRECTIU:

	Participació de tots al obrir l'escola	Difícil de beneficiar-se tots	Benefici de la relació pares-mestres- alum.	Coses que es podrien fer
Directora	Si	No, sols fa falta mes interès	Comunicació i millor treball	Mestres: igualtat Pares:drets i deures Alum: normes clares
Cap d'estudis	Si	No, però algú té que coordinar	Relació i comunicació	Mestres: bon ambient Pares: mes responsabilitat Alum: bon ambient
Secretaria	Si	No	Bona relació i bona comunicació	Mestres: millor condicions Pares:participació Alum: participació activa

7. CONCLUSIONS DE LES ENQUESTES DELS PARES/MARES:

En quant a les conclusions extretes a partir de les enquestes realitzades als pares podem dir que majoritàriament els pares/mares tenen entre 30-40 anys, i treballen en coses molt diferents com per exemple, agent comercial, llauradors, ames de casa...

La majoria de coses que fan els fills i els pares junts és jugar, llegir, i fer els deures. Els fills quan parlen amb els pares o les mares ho fan sobre temes relacionats amb l'escola, els conten el que fan, parlen dels seus companys i sobretot els diuen quan discuteixen en algun company/a de la classe.

Els pares pensen que és una bona idea obrir el centre a la comunitat, encara que ja estiga mes o menys obert, però a ells els agradaria involucrar-se més en l'educació dels seus fills, gaudir amb ells i sempre que pogueren, combinar el treball i anar l'escola a participar en activitats. Asseguren que ho farien encantats.

Hi ha pares que diuen que participarien en tot el que estiguera en les seues mans i pogueren, però no donen moltes idees de propostes de activitats. Tot i això, hi ha alguns pares/mares que sí que tenen iniciatives i els agradaria fer, per exemple, taller de cuina per a relacionar-se amb els demes pares i xerrar.

8. CONCLUSIONS DE LES ENQUESTES DELS ALUMNES:

Les conclusions que em tret de les enquestes és que la majoria dels pares dels xiquets treballen al sector primari. Al voltant d'un 63% dels xiquets enquestats veuen a un dels dos pares a partir de les 5 de la vesprada, rarament els veuen als dos junts. El 47% els veu només per la nit a hora de sopar o hi ha dies que no els veuen.

Per altra banda, les activitats que més solen realitzar amb els pares són jugar, passejar, comprar, fer deures i parlar.

El 68% dels alumnes creuen que els pares sí que voldrien vindre al centre a participar a les diferents activitats, d'aquests xiquets que al 58% li agradaria que els pares/mares desenvoluparen les tasques de mestre (donar una classe, ajudar als mestres a l'hora de donar classe, ajudar als alumnes a treballar i a comportar-se, fer esports, música, ...).

Del total dels alumnes, un 94% creu que al seu mestre li agradaria treballar amb els seus pares, i d'aquests, un 79% creu que la seua participació serien en tasques de mestre.

9. CONCLUSIONS DE LES ENQUESTES DELS MESTRES:

A excepció de dos mestres, els altres cinc analitzats creuen que l'escola oberta és efectiva, ja que l'objectiu és formar persones capaces de desenvolupar-se en societat, per tant fer una formació mitjançant els membres del context del nen pot garantir la bona educació per a aquest. Els altres dos enquestats creuen que pot ser efectiu a infantil però no a primària, tot i aquesta afirmació no diuen el perquè.

La relació pare-mestre, segons comenten, normalment és bona, però sempre parlen per a dir-los el que fan els fills a classe. Degut a l'horari de reunions, hi ha molts pares que no poden assistir a aquestes, ja que els mestres fan les reunions segons el seu horari lectiu, sense tenir en compte l'horari de treball dels pares. Inclús hi ha algú que ens ha comentat que deurien ser les empreses dels pares els qui deurien contemplar l'horari de reunions de l'escola (s'haurien d'adequar), ja que és la educació dels fills la principal preocupació de la majoria de pares.

Dels pares que assisteixen a les reunions, la majoria no participen, deixen que els mestres porten la batuta en l'educació dels fills. Els pares que no participen solen tenir un perfil prou definit: persones socialment inestables i sense treball o estudis.

Hi ha mestres, aproximadament un 50% dels entrevistats, pensen que els pares/mares deuriem de supervisar les tasques que fan els fills des de casa, per aconseguir un bon resultat acadèmic, i el 100% diuen que el que poden aportar són experiències, informació... El paper dels pares/mares en una escola oberta a la comunitat seria, pel que ens han comentat, d'ajuda majoritàriament.

Per tot el que s'ha tractat a les enquestes i la informació que tenim de l'escola oberta, pensem que no tenen massa clar què suposa treballar amb una escola oberta a la seva comunitat: una comunitat d'aprenentatge, ja que tot i que sí que des del centre es comenta que els pares/mares podrien ajudar, no es reflexa clarament la voluntat de que aquests puguin treballar colze a colze amb les mestres des de les aules.

A les entrevistes, sols la professora d'infantil ens ha deixat clar com treballaria amb els pares/mares; la resta no especifica com ho faria ni si realment voldrien treballar amb ells.

10. CONCLUSIONS DE LES ENQUESTES DE L'EQUIP DIRECTIU:

Segons l'equip directiu el centre ja està obert a la comunitat, i hi ha molta gent que participa activament en les propostes del centre, encara que també pensen que hi podria participar més gent que no estiguera vinculada a l'escola, com per exemple, la cap d'estudi diu que està obert a l'ajuntament però que podria haver-hi més participació per part dels seus membres.

Pensen que no és difícil que tots es beneficien, sols falta un poc d'interès, algú que coordine i possibilitats econòmiques i temporals per a dur-les a terme. Açò afavoriria la relació i bona comunicació per a que tots puguin treballar de forma col·laborativa, guanyant en qualitat educativa.

L'equip directiu assenyala que s'implicaria en relació als mestres de la escola, creant un bon clima de treball, mantenir-los informats de tot, que tingueren igualtats de condicions...

De cara als pares/mares, l'equip directiu treballaria per a que aquestos foren coneixedors dels seus drets i deures a l'escola, que estigueren profundament responsabilitzats en l'educació dels seus fills, informats, ajudaren a la proposta coordinació i desenvolupament de diferents activitats,...

Per últim, en relació als alumnes, l'equip directiu pretendria que aquestos participaren activament en la seva pròpia educació, creant un bon ambient de treball i de diversió, i aclarint per a tots ells les normes del centre.

11. PROBLEMÀTICA DEL CENTRE:

A partir dels resultats de les enquestes i de l'anàlisi de cada grup que forma part de la comunitat, hem pogut deduir aquells punts que flauegen en el funcionament del centre i que ens impediria dur a terme el projecte. Aquestos són:

- Els pares no acudeixen a les reunions degut a l'horari.
- Als pares sols se'ls informa del mal comportament i rendiment del seu fill.
- Els mestres no donen una desposta clara a l'hora de plantejar-se treballar amb l'escola oberta degut a la falta d'informació sobre aquest mètode de treball.
- Hi ha un sector de pares que no s'implica gens.

- Ningú se n'adona que els xiquets volen que els seus pares fagen de mestres.

A partir d'aquestos temes claus, anem a dissenyar el projecte per tal de que aquest centre en concret treballi conjuntament per obrir-se a la seva pròpia comunitat, pal·liant al mateix temps la problemàtica detectada.

EL NOSTRE PROJECTE

Després d'haver fet les enquestes i d'haver extret les conclusions que ens proporcionen la situació i context actual del centre, anem a proposar el projecte d'obrir el centre a la comunitat.

Per a dur a terme aquest projecte, ens basarem en les fases (Elboj, Valls i Font, 2002: 133) citades anteriorment.

1. POSAR EN MARXA EL PROJECTE:

a.- Fase de sensibilització : Primerament, a partir de les conclusions extretes del treball de camp hem l'anàlisi del context, a partir del qual s'han extret aquells punts clau que dificultarien el funcionament d'una comunitat d'aprenentatge.

Per a poder portar a terme aquest projecte hem d'escoltar a totes les persones implicades en la comunitat, basant-nos en un diàleg igualitari, on tots els membres fagen les seues aportacions sense ser menyspreades, aquestes seran valorades segons els seus arguments.

Amb la participació de totes les persones involucrades es transformarà la problemàtica de l'escola: la realitat del centre. La solidaritat serà la base de la comunicació en aquesta fase, on totes les persones, professors, alumnes, pares... i sense tindre en compte la professió, nivell econòmic, sexe, edat... s'ajudaran mútuament.

Per tal de analitzar aquesta realitat en profunditat i planificar què anem a fer, faríem reunions solament amb el claustre, així com reunions amb tota la comunitat educativa. Aquestes es realitzarien a diferents franges horàries: tant en horari lectiu com per les nits per a que pogueren acudir aquells pares/mares que treballen durant el dia.

En aquestes reunions es tractarien temes com: la situació de l'escola i els problemes detectats, els beneficis del pla de transformació del centre, la relació entre els membres de la comunitat, les implicacions (qui participaria i de quina forma),...

b.-Presa de decisions: Una vegada tota la comunitat ja es coneixedora de la problemàtica de l'escola, el que farem serà decidir com començarem el projecte per a solucionar aquesta problemàtica en funció del compromís que la comunitat adquireixca. És a dir, per a que aquesta comunitat pugui desenvolupar-se és necessari que la comunitat estiga disposta a implicar-se i involucrar-se en el procés de transformació del centre.

c.- Fase del somni: En aquesta fase els pares i els mestres proposarien l'escola que els agradaria mitjançant reunions, debats, fent propostes(2 vegades a la setmana durant 3 setmanes) i els alumnes per la seua part, farien dibuixos, murals, redaccions... La resta de les persones del poble que volgueren participar en el projecte, el que faríem seria posar bústies per el poble per arregar les propostes i que arrien als coordinadors.

Quan ja tinguérem totes les propostes , les analitzariem i revisarem i veuríem el centre que tot el poble desitja. Segurament seria un centre on tots pogueren participar per igual, hi haja bona comunicació a l'hora d'informar al poble de les activitats de l'escola, que hi haja bon ambient de treball...

L'escola somnia tindre espais grans per a poder treballar conjuntament, una biblioteca amplia amb gran quantitat de recursos. Una sala d'usos múltiples on poder tenir tot tipus de material i que estiga habilitada amb gran varietat de material per a treballar. Un hortet per a cuidar i valorar les plantes, on cada mes una classe s'encarrega

del seu manteniment, un pavelló d'esports cobert, amb totes les instal·lacions i materials en bones condicions.

d.- Selecció de prioritats: Una vegada tota la comunitat té clar com volem treballar, ha partir de reunions distribuïdes al llarg de dos setmanes, la comunitat d'aprenentatge, decidiria es proposaria saber més del seu propi poble. Es per això que el que aquest centre es planteja aprofundir en temes de la vida quotidiana del seu entorn i que són desconeguts per gran part de la comunitat.

Les propostes són les següents:

- Anar a veure els ous que hi ha a la muntanya del poble.
- Fer un recorregut pels horts de taronges i anar al magatzem.
- Veure el balneari, el seu funcionament, les aigües...
- Fer eixides a la natura, com per exemple anar a la Fonteta d'Oliver.
- Veure com funcionen els forns de pa, saber com es fa el pa i fer-lo.
- Cant, música, guitarres d'altres cultures.
- Visita a l'ajuntament i portar al concejal de festes.
- Veure la fusteria i el seu funcionament.
- Coneixements dels instruments de la banda, escoltar-la i tocar amb ells.
- Fer una visita a les granges del poble i veure el seu funcionament.
- Veure les ruïnes del castell i explicació del context històric.
- Anar a l'ermita i l'església.
- Anar a la font de llavar i veure com es llavava antigament.
- Visita al taller de cotxes i veure el seu funcionament.
- Visita guiada al mercat municipal per a veure les diferents tendes d'alimentació.

Després d'analitzar i debatre les propostes de treball, els temes sobre els que es decideix focalitzar són aquells més cridaners i que poden resultar més viables per a la comunitat d'aprenentatge. Aquests són:

- Fer un recorregut dels horts i anar al magatzem.
- Fer eixides a la natura i anar a veure la Fonteta d'Oliver.
- Veure el funcionament dels forns de pa i fer pa.
- Cant música i guitarres d'altres cultures.

e.- Planificació: una vegada tota la comunitat d'aprenentatge ha arribat al consens en la selecció de prioritats, el següent pas en aquest projecte és dividir la comunitat en comissions de treball, cadascuna de les quals s'encarregarà de una de les prioritats seleccionades en la fase anterior.

Per tal de dur a terme aquesta part del projecte, tota la comunitat farà el nombre de reunions que siguin pertinents a diferents horaris (escolar i extraescolar) i s'enviaran cartes a aquelles persones que no hagen pogut acudir a les reunions de forma que tota la comunitat d'aprenentatge estiga al corrent de totes les decisions que es prenen, així com de l'organització d'aquesta.

A partir d'aquestes reunions, surt la idea de crear 5 comissions heterogènies formades per pares, alumnes, mestres, voluntaris,... de diferents cultures, edats, sexe, estatus social i econòmic, professió, procedència,... Una d'elles serà la "comissió coordinadora" encarregada de supervisar, ajudar,... a la resta de comissions i la resta seran: la "comissió taronja", la "comissió de la natura", la "comissió de la música i el cant", i la "comissió panadera". Aquestes comissions es reuniran per a treballar en l'horari que siga més còmode als membres de la mateixa comissió, així mateix, les instal·lacions escolars estaran a la disposició de les comissions a qualsevol hora per a

realitzar les reunions. A més a més l'ajuntament ha comunicat que en el cas de que siga necessari, presta a la comunitat aquelles instal·lacions que faja falta(pavelló esportiu, saló d'actes,...)

Totes les comissions, han arribat al consens mitjançant diverses reunions de l'horari de realització d'activitats i reunions informatives:

- Divendres de 19 h. – 21.: La comissió que organitza les activitats d'aquell cap de setmana, informa a la resta de comissions de les activitats que duran a terme, com, amb quin ordre, l'organització per grups,... per al dia següent.
- Dissabte de 18 h. – 20 h.: Realització de les activitats explicades i organitzades el dia anterior.

Consolidació

La consolidació és una part del projecte en la qual tots els membres de la comunitat observen com està funcionant aquest, si hi ha algun inconvenient i si és necessària més informació per a continuar portant-lo a terme.

Investigació: Aquesta part de la consolidació consisteix en posar en comú les experiències realitzades per tots, fer propostes per a innovar i millorar el resultat del projecte. Per això, em pensat que una bona proposta per a consolidar el projecte seria fer un gimcana recurrent tot el poble per a posar en comú tot el que han treballat en cada comissió, d'aquesta manera relacionarien els temes i adquiriria un sentit global per a ells.

Formació: Per als possibles problemes de coordinació que puguem sorgir al llarg del projecte a l'hora de plantejar les activitats es crea la comissió coordinadora de comissions, perquè encara que tot el món siga coneixedor el que ha de fer, poden haver problemes de coordinació dins de cada comissió i amb la resta. Aquesta comissió s'encarrega de posar les dates de les activitats, de les reunions, ... i és la que està en contacte amb tots els membres que han fet el projecte.

A més a més, aquesta comissió està creada per a que el projecte o un similar es pugui portar a terme en altres centres, sent aquesta comissió la responsable de que tot el projecte funcione bé i de garantir que totes les comissions tinguin la informació suficient. En el cas de que hi hagi algun problema és la que s'encarrega de parlar amb les creadores del projecte de “construïm l'escola entre tots”, per tal d'aclarir els dubtes relacionats amb el projecte.

Aquesta comissió està composta per dos persones de cada grup independentment de l'edat, sexe, treball,... que hauran estat elegides prèviament per a representar la pròpia comissió.

Avaluació: Aquest projecte s'avaluarà permanentment al llarg del procés de la següent manera:

- Cada comissió s'encarregarà de veure si les propostes, activitats, projectes, van ben encaminades a la seua finalitat, observant quins problemes sorgeixen i quines propostes es poden fer per a millorar.
- Per a tractar aquestes observacions i propostes de millora, cada representant de les comissions es reunirà (a la comissió coordinadora) amb la resta i entre tots analitzaran com s'està portant a terme el projecte i les propostes per a millorar-lo.
- La gimcana es un espècie de mètode final d'avaluació dels coneixements, però és molt més dinàmic. És una avaluació que està enfocada de forma didàctica i interactiva i que relacionarà els 4 temes tractats al projecte.
- També un altra activitat interessant que es podria fer al finalitzar el projecte seria l'elaboració d'una revista entre tots els membres participants de la comunitat d'aprenentatge, on es replegarà tot el que han fet pas a pas per quedant així materialitzar el projecte realitzat. Aquesta revista serviria també com a model per a altres centres en el cas de que pensaren treballar com a comunitat d'aprenentatge, sent aquesta una forma de difondre l'experiència viscuda per tota la comunitat.

Bibliografia

JAUSSI, M. I LUNA, F. (Coords.) (2002): *Experiencias de éxito*. Cuadernos de Pedagogía, nº 316.

ELBOJ i altres (2002): *Comunidades de aprendizaje: Transformar la educación*. Barcelona: Graó.